

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
Podsekretarz Stanu
Jacek Czaja

Warszawa, dnia 24 września 2008 r.

DSP-I-0700-50/2008

/dot. BPS-DSK-043-772/08/

BM-1 - 0700 - 404/08

Pan

Henryk Woźniak

Senator

Rzeczypospolitej Polskiej

P-4
REKURSA
Prac Senackich
26.09.08
wpłynięcie dnia 26.09.08
7028
pdpis
Henryk Woźniak

Plenue Senatu

W odpowiedzi na oświadczenie Pana Senatora złożone na 17 posiedzeniu Senatu w dniu 7 sierpnia 2008 r., dotyczące sprawy określonej w nim jako gorzowska afera ratuszowo – budowlana, a także wskazania środków organizacyjnych i prawnych podjętych, ewentualnie przewidzianych do podjęcia, dla poprawy efektywności pracy sądów, uprzejmie przedstawiam, co następuje:

Według informacji uzyskanych od Prezesa Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp., w dniu 24 maja 2007 r. akt oskarżenia przeciwko 20 osobom oskarżonym o przestępstwa gospodarcze i korupcyjne, między innymi związane z inwestycjami finansowanymi przez Urząd Miasta Gorzowa Wlkp., wpłynął do Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp., wówczas rzeczowo właściwego do rozpoznania tej sprawy. W charakterze jednego z oskarżonych w sprawie występuje urzędujący prezydent miasta.

Krótko po wpłynięciu aktu oskarżenia, w dniu 12 lipca 2007 r., wszedł w życie przepis art. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 marca 2007 r. o zmianie ustawy o prokuraturze, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 64, poz. 432), mocą którego rzeczowo właściwym do rozpoznania omawianej sprawy stał się Sąd Okręgowy. Stosownie do tego przepisu Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp., postanowieniem z dnia 16 lipca 2007 r., stwierdził swą niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wlkp.

Po uprawomocnieniu się postanowienia w tym przedmiocie akta sprawy w dniu 22 sierpnia 2007r. wpłynęły do Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. Zanim jednak sąd ten rozpoczął proces, doszło do kolejnej zmiany przepisów prawa w zakresie właściwości rzeczowej sądów. Mianowicie, według art. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. zmieniającej ustawę o zmianie ustawy o prokuraturze, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, z dniem jej ogłoszenia, to jest z dniem 27 września 2007 r., Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. ponownie stał się sądem rzeczowo właściwym do rozpoznania omawianej sprawy. Na tej podstawie postanowieniem z dnia 10 października 2007 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wlkp. stwierdził swą niewłaściwość i przekazał akta Sądowi Rejonowemu w Gorzowie Wlkp.

W dniu 17 grudnia 2007 r. Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp., z uwagi na przedmiot sprawy i osoby oskarżone, na podstawie art. 37 k.p.k. zwrócił się do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Sąd Najwyższy nie podzielił stanowiska Sądu Rejonowego i orzeczeniem z dnia 20 lutego 2008 r. odmówił uwzględnienia złożonego wniosku.

Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. w dniu 12 marca 2008 r., powołując się na skomplikowany, wielowątkowy charakter sprawy i jej szczególną zawikłałość, skierował do Sądu Apelacyjnego w Szczecinie wnioski o przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wlkp. Po pozytywnym rozpoznaniu tego wniosku przez Sąd Apelacyjny, w dniu 9 kwietnia 2008 r. akta sprawy wpłynęły do Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. i zarejestrowane zostały pod sygn. II K 54/08.

Bezpośrednio po wpłynięciu akt wyznaczony został sędzia sprawozdawca, który niezwłocznie przystąpił do zapoznawania się z materiałem dowodowym zgromadzonym w postępowaniu przygotowawczym. Zawarty on jest w 64 tomach akt głównych i kilkudziesięciu tomach załączników do tych akt. Z tego powodu przygotowanie rozprawy wymaga odpowiednio dużego nakładu pracy, przy czym trzeba zauważyć, iż sędzia sprawozdawca od dnia 28 lipca do dnia 7 września 2008 r. wykorzystywał urlop wypoczynkowy.

Rozpoczęcie rozprawy zaplanowane zostało na dzień 3 listopada 2008 r. Na listopad 2008 r. wyznaczone już zostały kolejne terminy rozprawy, w dniach 5, 7 12 i 14 listopada 2008 r.

W nawiązaniu do pytania Pana Senatora o planowane działania dla poprawy efektywności pracy sądów uprzejmie informuję, że priorytetowym zamierzeniem na najbliższe 3 lata jest dążenie do zagwarantowania obywatelom konstytucyjnego prawa do sądu, to jest do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy sąd. Już podjęte, a także zamierzone działania w tym kierunku obejmują zarówno sferę organizacyjno – strukturalną, zarządzanie kadrami i sprawami, jak też sferę legislacyjną, poprzez wprowadzenie regulacji usprawniających pracę w sądach.

W sferze legislacyjnej, w obszarze kodyfikacji karnych, wskazać należy zwłaszcza na rządowy projekt ustawy *o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks karny skarbowy, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw*. Projekt ten przewiduje istotne usprawnienie postępowania przyspieszonego, poprzez wprowadzenie możliwości dobrowolnego poddania się karze już w toku dochodzenia, oraz poprzez rezygnację z obligatoryjnego udziału obrońcy w takim postępowaniu. Projekt znajduje się obecnie na etapie uzgodnień międzyresortowych.

W zakresie postępowania karnego planuje się też nowelizację art. 156 Kodeksu postępowania karnego, która ma zapewnić „równość broni” już na etapie postępowania przygotowawczego i znacznie większy dostęp stron do akt na tym etapie postępowania, niż ma to miejsce w chwili obecnej.

Dodatkowo planuje się zmianę art. 263 § 4 Kodeksu postępowania karnego w kierunku wprowadzenia obowiązku doręczania oskarżonemu i jego obrońcy odpisów wniosków prokuratora w przedmiocie przedłużenia tymczasowego aresztowania na podstawie art. 263 § 2 i 4 K.p.k. oraz odpisów postanowień sądów rejonowych i okręgowych, zawierających wnioski skierowane do sądu apelacyjnego o przedłużenie tymczasowego aresztowania w trybie art. 263 § 4 K.p.k.

W zakresie postępowania cywilnego należy zwrócić szczególną uwagę na projektowaną nowelizację Kodeksu postępowania cywilnego. Planowane zmiany obejmą, między innymi, następujące zagadnienia:

1. uproszczenie wykazywania umocowania przez pełnomocnika będącego adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym,
2. modyfikacje w zakresie dokonywania doręczeń,
3. rozszerzenie kompetencji referendarza sądowego,
4. modyfikacje przeprowadzania dowodu z przesłuchania stron,
5. modyfikacje regulacji dotyczących mediacji.

Projekt przewidujący powyższe zmiany był przedmiotem uzgodnień wewnątrzresortowych, a obecnie trwają prace przygotowujące go do przekazania do uzgodnień międzyresortowych.

Na posiedzeniu Sejmu w dniu 17 września 2008 r. odbyło się pierwsze czytanie, zmierzające do przyspieszenia i uproszczenia postępowania, projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw. Celem tej nowelizacji jest wprowadzenie do polskiej procedury cywilnej „elektronicznego postępowania upominawczego”, jako nowego postępowania odrębnego, uzupełniającego katalog postępowań już istniejących, oraz utworzenie „e – sądu”.

Nowe rozwiązania prawne stworzą możliwość wnoszenia pozwu w postaci formularza *on-line* poprzez elektroniczny portal dostępowy sądu oraz dopuszczają elektroniczne opłacenie pozwu na wzór rozwiązań przyjętych w handlu elektronicznym. Możliwość złożenia pozwu na elektronicznym formularzu jest rozwiązaniem nowoczesnym i praktykowanym w niektórych wysokorozwiniętych krajach. W tym postępowaniu w szczególności ograniczeniu podlegać będą koszty przesyłek, czas ich dostarczenia, a także czynności techniczne związane z ekspediowaniem i przyjęciem przesyłki. Postępowanie elektroniczne nie tylko usprawni działania sądów, ale przede wszystkim ułatwi stronom dostęp do sądu poprzez wykorzystanie elektronicznych środków komunikacji.

Odnosnie spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, prowadzone są obecnie prace nad projektem zmiany Kodeksu postępowania cywilnego w części dotyczącej dowodów z opinii biegłych lekarzy w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Przygotowywany projekt ustawy ma na celu obniżenie kosztów działalności biegłych w sądach pracy i ubezpieczeń społecznych.

W zakresie prawa upadłościowego i naprawczego, wskazać należy na ustawę z dnia 15 czerwca 2007 r. o *licencji syndyka* (Dz. U. Nr 123, poz.850), która weszła w życie z dniem 10 października 2007 r. W ustawie tej sprecyzowane zostały wymagania kwalifikacyjne dla syndyków, nadzorców sądowych i zarządców. Ponadto, poprzez nowelizację ustawy z dnia 23 lutego 2003 r. – *Prawo upadłościowe i naprawcze* (Dz. U. Nr 60, poz. 535, z późn. zm.) poszerzony został katalog środków dyscyplinujących, które będzie mógł zastosować sędzia - komisarz w stosunku do syndyka zaniedbującego swoje obowiązki w postępowaniu upadłościowym. Przepisy dotyczące wynagrodzenia syndyka zostały tak

skonstruowane, że powinny mobilizować syndyka do dążenia do jak najszybszego zakończenia postępowania. Objęto też nadzorem wszystkie sprawy upadłościowe trwające co najmniej trzy lata (około 1100 spraw).

Trwają także prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843). Projektowana zmiana przepisów ma na celu podniesienie skuteczności tej ustawy jako środka mającego przeciwdziałać długotrwałości postępowań oraz mającego zapewniać efektywny i realny tryb przeciwdziałania przewlekłości postępowania przygotowawczego, sądowego i wykonawczego.

Projekt ustawy przewiduje możliwość złożenia skargi na przewlekłość postępowania przygotowawczego, jeżeli na skutek działania bądź bezczynności prokuratora prowadzącego lub nadzorującego to postępowanie doszło do naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Projekt przyjmuje również rozwiązanie, iż w przypadku, gdy skarga na przewlekłość postępowania jest zasadna, a strona w skardze żądała wydania sądowi rozpoznającemu sprawę co do istoty lub prokuratorowi prowadzącemu lub nadzorującemu postępowanie przygotowawcze wiążących zaleceń, wówczas sąd właściwy zaleca podjęcie odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie. Dotychczas ustawa w takich przypadkach pozostawiała sądowi właściwemu uprawnienie wydania wiążących zaleceń. Proponowane rozwiązanie obligatoryjnego wydawania zaleceń służyć ma podniesieniu skuteczności skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym i sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki.

W celu zwiększenia efektywności skargi na przewlekłość postępowania, poprzez pryzmat jej oceny jako skutecznego środka krajowego w rozumieniu przepisu art. 13 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności środka, projekt ustawy przewiduje obligatoryjne zasądzenie przez sąd sumy pieniężnej w kwocie od 2.000 do 15.000 zł. na rzecz skarżącego, o ile wystąpi on z takim żądaniem, a skarga okaże się zasadna. W chwili obecnej ustawa przewiduje fakultatywność zasądzenia przez sądy odpowiedniej sumy pieniężnej, w wysokości nieprzekraczającej 10 000 złotych.

Usprawnieniu funkcjonowania sądów służą także sukcesywne nowelizacje przepisów zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 2003 r. w sprawie

organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz. Urz. Ministra Sprawiedliwości, Nr 5, poz. 22 ze zm.).

Ponadto - dla osiągnięcia poprawy efektywności pracy sądów trwają prace nad zmianą ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – *Prawo o ustroju sądów powszechnych* (Dz. U. Nr 98, poz. 1070) w kierunku racjonalizacji i uelastycznienia struktury organizacyjnej sądów.

W sferze organizacyjno-strukturalnej w ostatnich latach podejmowane były działania w zakresie zarządzania kadrami sądownictwa powszechnego, w tym rozmieszczenia kadr stosownie do poziomu obciążenia pracą poszczególnych sądów. Podstawę podejmowanych w tym zakresie działań stanowi wszechstronna analiza obciążenia pracą sędziów (i asesorów) na poszczególnych szczeblach sądownictwa, w podziale na pionory orzecznicze i kategorie spraw. Działania te mają na celu właściwe wykorzystanie pracowników sądów, zarówno sędziów, jak i pracowników administracyjnych i pomocniczych. W wyniku analizy obsady kadrowej w sądach i obciążenia pracą w kontekście wpływu spraw, dokonywane są przydziały zwalnianych stanowisk sędziowskich do poszczególnych sądów oraz zmiany w zakresie struktury organizacyjnej sądów, w tym dzielenie dużych sądów.

W związku z problemem strukturalnych pozostałości opracowano program ich likwidacji w odniesieniu do sądów apelacyjnych i okręgowych.

W ramach działań doraźnych przewidywane jest opracowanie planu okresowego delegowania sędziów na podstawie art. 77 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – *Prawo o ustroju sądów powszechnych*, z sądów o mniejszym obciążeniu, do sądów równorzędnych, w których występuje strukturalna pozostałość spraw lub nastąpił istotny wzrost wpływu spraw, przekraczający możliwości orzecznicze stałych obsad sędziowskich tych jednostek. Działania takie umożliwią likwidację pozostałości lub zapobieżenie ich powstawaniu.

W celu usprawnienia pracy sądów sukcesywnie zatrudniani są w coraz większej liczbie asystenci sędziów i sekretarze sądowi do administracyjnej obsługi sędziów. Podejmowane są także różnorodne działania mające na celu podniesienie poziomu obsługi interesantów (między innymi – tworzone są punkty informacyjne, wydłużane godziny pracy sądów).

Na przestrzeni ostatnich lat prowadzone są także przez organy wszystkich szczebli nadzoru administracyjnego działania nadzorcze, w szczególności polegające na monitorowaniu spraw najdłużej zalegających w sądach oraz

zmierzające do efektywnego wyznaczania i zachowania ciągłości terminów rozprawy. Przeprowadzane wizytacje i lustracje skutkują stosownymi zaleceniami pokontrolnymi i przyczyniają się do usuwania stwierdzonych uchybień w pracy sądów.

Niezależnie od powyższego, w ramach realizowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości projektów Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki” , mając na względzie konieczność zwiększenia efektywności wykorzystania kadr sądownictwa powszechnego, przewidywane jest opracowanie standardów obciążenia dla wszystkich grup zawodowych sądownictwa powszechnego, zaś w odniesieniu do kadry zarządzającej – profili kompetencyjnych.

Z powrotem

Jacek Czaja